

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 591/10
22.09.2010. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Виде Петровић-Шкери и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужиоца D. д.о.о. из Ч., чији је пуномоћник адвокат Ј.М. из Н.К., против тужене Републике Србије – Министарства ..., чији је заступник Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж.бр.1610/08 од 20.05.2008. године, у седници већа одржаној дана 22.09.2010. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж.бр.1610/08 од 20.05.2008. године, па се ОДБИЈА као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Другог општинског суда у Београду П бр.716/07 од 14.09.2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Другог општинског суда у Београду П бр.716/07 од 14.09.2007. године обавезана је тужена да тужиоцу по основу потпуне накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 8.037.572,60 динара, од чега по основу обичне штете износ од 4.050.120,05 динара, а по основу измакле користи износ од 3.987.452,55 динара са законском затезном каматом почев од 30.06.2005. године па до коначне исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 540.000,00 динара.

Побијаном другостепеном пресудом, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена на му на име накнаде штете исплати износ од 8.037.572,60 динара са каматом као неоснован, док је ставом другим преиначено решење о трошковима из првостепене пресуде, тако што се одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. ЗПП, која се примењује на основу одредбе члана 55. став 2. Закона о изменама и допунама ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни битне повреде из тачке 12. исте одредбе на које се у ревизији указује, јер нижестепене пресуде немају недостатака због којих не би могле бити испитане.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је из Х. увезао 75.798 кг јунећег месе које је стављено у промет, јер га је Институт за технологију меса у Б., по захтеву надлежног савезног санитарног инспектора од 03.10.1997. године, по извршеном лабораторијском испитивању, прогласио здравствено исправним. Несметано се продавало близу шест месеци до доношења решења Републичког ветеринарског инспектора Министарства ... од 10.03.1998. године којим се забрањује пуштање у промет и производњу непродатог 26.778 кг меса, због опасности преношења заразне болести. Одлучујући о жалби тужиоца Министарство је 08.07.1998. године (после четири месеца) потврдило првостепено

решење Републичког ветеринарског инспектора, наводећи да постоји опасност од преношења заразе BSE. Врховни суд Србије решењем У бр.... од 13.01.1999. године поништава другостепену одлуку, јер

наводи туженог не могу бити проверени, пошто нису достављени списи у складу члану 135. ЗУП-а.

Министарство 11.11.1999. године, више од десет месеци након доношења пресуде Врховног суда Србије, поништава првостепено решење од 10.03.1998. године. Републички ветеринарски инспектор 12.04.2000. године (након три месеца од доношења одлука Министарства и 14 месеци од налога Врховног суда Србије), поново доноси одлуку којом забрањује промет меса због сумње у BSE. Министарство одбија жалбу тужиоца 15.06.2000. године, и први пут утврђује да је истекао рок употребе меса за јавну потрошњу, што је нови разлог за забрану промета и налога за уништење меса.

Врховни суд Србије, одлучујући по тужби, решењем У бр. ... од 04.04.2001. године поништава решење Министарства, указујући на ненадлежност органа који је одлучивао о забрани промета. Министарство 25.01.2002. године (осам месеци после одлуке Врховног суда Србије) поништава првостепено решење од 12.04.2000. године а Републички инспектор 25.03.2000. године (после два месеца) доноси по трећи пут решење којим забрањује промет меса, уз налог за његово уништење због истека рока за употребу и које оглашава коначним.

Утврђено је да је месо пуних 27 месеци (од 10.03.1998. године до 15.06.2000. године) по одлукама органа туженог било ван промета због опасности преношења заразне болести "spogniformi encefalopatije" (BSE), а да неисправност

производа није утврђена, да је тужени 15.06.2000. године утврдио истек рока за употребу меса, након чега је поступак трајао још 21 месец.

Код тако утврђеног чињеничног стања, а пошто је првостепени суд правилно утврдио висину штете оценом налаза и мишљења вештака, сматрао је да тужилац има право на накнаду обичне штете, и на накнаду измакле користи (члан 189. ЗОО). При одређивању потпуне накнаде суд је узео у обзир и околности које су настале после проузроковања штете и досудио накнаду у износу који је потребан да се оштећеникова материјална ситуација доведе у оно стање у коме би се налазила, да није било штетне радње или пропуштања (члан 190. ЗОО), сматрајући да је тужена нанела штету тужиоцу обуставивши промет меса 27 месеци због сумње на преношење заразе BSE која није потврђена, а да је коначно после 21 месеци, наложено уништење меса због истека рока употребе.

Другостепени суд сматра да је на овакво потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд погрешно применио материјално право, јер се одговорност правног лица за штету коју проузрокује његов орган утврђује по члана 172. ЗОО, а да настала штета није последица незаконитог или неправилног рада његовог органа. По становишту другостепеног суда, тужиоцу је у законом прописаном поступку коначном одлуком надлежног органа изречена забрана продаје и наложено да се месо учини нешкодљивом обрадом у јавној кафилерији, јер је проглашено хигијенско неисправним за јавну потрошњу, те стога и нема основа за одговорност тужене.

Правно становиште другостепеног суда није правилно.

Уставом Републике Србије важећим у време подношења тужбе, предвиђено је да свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом нанесе службено лице или државни орган или организација која врши јавна овлашћења, у складу са законом (члан 25. Устава Републике Србије "Службени гласник РС", број 1/90) .

Правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција (члан 172. став 1. ЗОО). За примену ове одредбе потребно је да је штета проузрокована грађанима и правним лицима, да је проузрокована од стране државног органа или организација која врше јавна овлашћења, да постоји узрочна веза између вршења дужности службеног лица и проузроковане штете и да је штета наступила због незаконитог или неправилног рада државног органа.

Незаконит рад се манифестује као поступање противно закону, другом пропису или општем акту, или

пак пропуштањем да се закон, други прописи или општи акт примени.

Предмет тужбеног захтева је накнада штете проузроковане неправилним радом туженог тј. његових органа и последица је таквог рада који се

- 4 -

огледа у прекорачењу и погрешној примени датих овлашћења. Само орган који поступа у оквиру законских овлашћења, није одговоран за погрешно тумачење законске норме.

Приликом увоза робе тужилац је поступао у складу законом. Надлежни савезни орган донео је решење да не постоје ветеринарско-санитарне сметње за увоз смрзнутог говеђег меса и да је здравствено исправно. Од увезене количине без икаквих негативних последица продато је 49.020 кг меса. Рок употребе увезеног меса означен у увозној декларацији био је до марта 1999. године, што указује на потребу нарочито хитног поступања при утврђењу неисправности, да би се избегла штета уколико се утврди да се не ради о зараженом месу. Месо се коначно ставља ван промета због хигијенске неисправности. Хигијенски неисправне сматрају се и намирнице, односно предмети опште употребе којима је истекао рок употребе означен у декларацији (члан 6. став 1. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе - "Службени лист СФРЈ" број 53/91). Ово решење постало је коначно 25.03.2002. године. Тужени није доказао да је решење од 25.03.2002. године уручено тужиоцу и његовом пуномоћнику, али је то без утицаја с обзиром да је дошло до истека рока исправности меса.

Узрок настале штете је дужина поступка за забрану промета због сумње на BSE.

Законом о општем управном поступку ("Службени лист", СРЈ број 33/97) предвиђено је да су државни органи дужни да по њему поступају кад у управним стварима, непосредно примењујући прописе, решавају о правима, обавезама или правним интересима физичког лица, правног лица или друге странке, као и кад обављају друге послове утврђене овим законом. Кад се поступак покреће по службеној дужности, ако је то у интересу странке, а пре доношења решења није потребно спроводити посебан испитни поступак, нити постоје други разлози због којих се не може донети решење без одлагања, орган је дужан да донесе решење и достави га странци што пре, а најдоцније у року од једног месеца од дана предаје уредног захтева, односно дана покретања поступка по службеној дужности, ако посебним законом није одређен краћи рок. У осталим случајевима, ако је то у интересу странке орган је дужан да донесе решење и достави га странци најдоцније у року од два месеца, ако посебним законом није одређен краћи рок (члан 208. Закона о општем управном поступку). Решење по жалби на првостепену одлуку мора се донети и доставити странци што пре, а најдоцније у року од два месеца од дана предаје жалбе, ако посебним законом није одређен краћи рок (члан 237. Закона о општем управном поступку). Ценећи динамику поступања првостепеног и другостепеног органа, у два пута поновљеном поступку, јер је Врховни суд Србије укидао другостепена решења, рокови нису поштовани, посебно јер је рок за употребу производа (говеђег меса) временски ограничен. Тужени тј. његови органи нису поштовали законом прописане рокове. Коначним решењем дат је налог за уништење меса због истека

- 5 -

рока за употребу. Тужени је одговоран за штету коју је његов орган проузроковао тужиоцу и у вршењу и у вези са вршењем својих функција, с обзиром да се понашао с крајњом непажњом у ситуацији која је изискивала поштовање најкраћих могућих рокова. Временски периоди у којима је поступао орган туженог су далеко дужи од законом прописаних рокова, што је довело до истека рока употребе увезеног меса, због сумње у BSE, које је пуних 27 месеци било ван употребе, а да надлежни органи нису никада утврдили да ли се радило о неисправном месу. Настала штета на страни тужиоца је последица рада туженог који је незаконитим поступањем (пропуштањем да одлуке доноси у законом прописаним роковима) кршио начело да је свако дужан да се уздржи од поступка (који се могу огледати у чињењу или нечињењу) којим се може другом проузроковати штета (члан 16. ЗОО).

У раду тужиоца није било повреде прописа нити из области спољно-трговинског и девизног пословања, ни из области здравствене заштите исправности животних намирница. Понашао се савесно. С друге стране органи туженог нису поступали поштујући законом прописане рокове, нити су утврдили основаност сумње за неисправност меса због болести крава до истека рока важности за употребу те је тужилац претрпео штету у неоспореној висини у укупном износу од 8.037.572,60 динара, коју је тужени обавезан да исплати са припадајућом каматом, на основу члана 16, 172. став 1., 189, 190. и 277. ЗОО и члана 208. и 237. Закона о општем управном поступку.

На основу члана 407. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија

Предраг Трифуновић, с.р.